

Nr 54.

Av herr **Räf**, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående förbättrade anordningar för magasinering av gods vid statens järnvägsstationer.

Vid de enskilda banornas järnvägsstationer synes det mig i allmänhet vara lättare för trafikanterna att erhålla magasins- eller upplagsplatser för gods, som måste under längre tid magasineras, innan avsändning kan ske, än vad händelsen i allmänhet är vid statens järnvägsstationer. Därmed har jag icke velat säga att större svårigheter i sådant avseende möta vid *alla* sistnämnda stationer. Men onekligen är det händelsen på rätt många av landsortens stationer.

I avseende på de sistnämnda, d. v. s. stationer, där omskrivna svårigheter förefinnas, synes händelsen vara den, att då stationen i fråga anlades, kunde man ej förutse, att trafiken därifrån skulle bliva så stor, som den sedermera blivit. Därföre tog man ej heller till vare sig stationsområdet eller dess lastkaj så stora, som sedermera framträdande behov tydligen påkallat. Och liksom »första modet varar längst», så har man i många fall sedermera icke vidtagit behöfliga åtgärder för att i mån av framträdande behov utvidga vare sig stationsområdet eller lastkajen, oaktat godstrafiken vid stationen i fråga fördubblats för att ej säga mångdubblats.

Det är svårt att närmare kunna uppvisa, i vad mån en viss brist på sådant utrymme verkat eller verkar skadligt för trafikinkomsterna. Men så mycket torde man väl ändå våga säga, att bristen verkligen medför sådan verkan. Ty i vissa fall kan en sådan brist lätt avskräcka en företagsam person att öppna en rörelse, som han skulle göra, om ej sådan brist förekomme. Och hade man vid öppnandet av sådant företag att välja på plats i närheten av järnvägsstationer med eller utan tillgång på områden för

magasinering, så skulle det enligt min uppfattning snart visa sig, att den förstnämnda stationen under för övrigt lika omständigheter skulle i regeln tilldraga sig företagsamheten och därmed de största trafikinkomsterna. Och jag tror också, att denna regel gör sig gällande även i avseende på trafikinkomster för såväl hemmansägarnes produkter, såsom ved, virke m. m., som också och kanske i synnerhet i avseende på våra exportvaror såsom malmer, metaller, sågade trävaror etc.

Om jag alltså i denna motion i första rummet sysselsätter mig med behovet för export, så är detta icke därför, att jag anser den framförda saken icke äga betydelse för även andra trafikanter, utan därför att den brist, jag söker att få avhjälp, är mest hinderlig för vår export, som vid de äldre statsbanornas anläggande icke var så stor, men numera genom enskild företagsamhet och statsmakternas bistånd blivit ganska storartad.

Vad nu exportvarorna beträffar, så måste deras avsändning till isynnerhet mera avlägsna länder vanligen ske i större kvantiteter på en gång. Som en därav given följd måste också avsändaren av sådana varor följa den planen att successivt framföra eller kanske sammanföra och upplägga dem vid för den större avlastningen lämplig järnvägsstation för att där hava dem lätt tillgängliga vid erhållen order, inträffade bättre konjunkurer, billiga sjöfrakter etc.

Men för att kunna förverkliga en sådan plan måste avsändaren på förhand vara i tillfälle kunna förvissa sig om att under behörigt lång tid vid järnvägsstationen i fråga äga tillgång på nog stora upplagsplatser för sina varor.

Visserligen kan därpå invändas, att då statens järnvägsstation i sådant fall ej för närvarande kan upplåta behövt område, så måste avsändaren söka träffa uppgörelse med enskilda jordägare om behövt jordupplåtelse för varorna i fråga. Emellertid är det vanligen så, att de enskildas jordområden icke beröras av för avlastning lämpliga järnvägsspår. Vidare torde det i många fall stöta på nästan oöverbinnerliga svårigheter att träffa uppgörelse med enskilda jordägare om sådan upplåtelse. Och för övrigt borde väl järnvägen hava största intresset och varföre icke också skyldigheten att emot behörig ersättning upplåta upplagsplats åt sina egna trafikanter. Statens järnvägskommunikationer och därmed deras stationsområden äro väl också till för just nu omskrivet ändamål.

Men det, att en producent icke kan erhålla konstant upplagsplats för sina till sådan avsändning, varom jag nu talat, avsedda produkter, kan i hög grad bidra till att produktionen hindras eller grusas. Man behöver

i detta avseende endast tänka på sådana fall, som jag redan anfört och lägga därtill att transporten från produktionsorten eller produktionsorterna till närmaste järnvägsstation ofta kan vara helt och hållet beroende av klimatiska förhållanden.

Den invändningen att avsändaren i dylika fall måste nöja sig med att sälja till köpmän i större hamnstäder, där upplagsplatser finnas, synes mig ej vara särdeles stark. Skola varorna sändas successivt till sådana upplagsplatser för att där magasineras så blir följden den, att producenten får i form av lägre priser betala de med sådan försäljning förbundna avlastnings- och uppläggningskostnader, ofta mycket dryga platshyror och kanske t. o. m. extra transportkostnader, assuranser, m. m. för att ej tala om mellanhandens förtjänst.

Nej, vill man tillförsäkra producenten och därmed produktionsorten den största möjliga fördelen av varan, så är nog det enda sättet uti av mig här omskrivna sak, att avsändaren av de producerade varorna beredes tillfälle att på sin närmaste järnvägsstation magasinera eller upplägga sina varor för att vid för honom mest gynnsamma tillfälle avsända dem.

Naturligtvis avser jag icke med denna motion att några åtgärder skola vidtagas vid andra stationer, än där behovet så kräver eller troligen i en nära framtid kommer att krävas. Men jag tror mig också veta, att detta är händelsen på icke så få platser.

Slutligen anser jag det vara av stor vikt att kungl. järnvägsstyrelsen fäster sin synnerliga uppmärksamhet vid att i *god tid* söka erhålla lämpliga jordområden vid sådana statens järnvägsstationer, där för av mig i denna motion antydda ändamål en utvidgning av stationsområdet är eller sannolikt under jämförelsevis nära framtid blir av behovet påkallad. I detta avseende behöver man endast erinra sig, hurusom godstrafiken vid statens järnvägar under senare åren oupphörligen växt i ett mycket starkt tempo samt att våra stationssamhällen ävenledes oavslutligen bebyggas. Båda dessa förhållanden torde få anses påkalla eu snabb åtgärd, om icke å ena sidan trafikanterna skola bli för mycket lidande och å andra sidan en senare skeende utvidgning skall onödigt försvåras.

Med stöd av vad jag sålunda anfört, tillåter jag mig härmed vördsam hemställa,

att Riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa, det Kungl. Maj:t täcktes vid-

taga behövliga åtgärder för avhjälpande av svårigheter att vid statens järnvägsstationer erhålla behöfligt och lämpligt område för magasinering eller uppläggning av gods.

Stockholm den 15 januari 1914.

E. Räf.
